

A régi sebészeti tömb

Első emlékeim a sebészeti épületről 1948 ősztől származnak, amikor mint első éves medikus léptem be az első emeleti műtőbe. Az időtáj, és még hosszú évekig - az épület északi részét alkotó két műtő közül a bal oldali volt a sebészet, míg a jobb oldali a nőgyógyászati osztályé volt. A két műtő között volt a műszer-mosó és sterilizáló helyiség. Nagy méretű autokláv volt beépítve a falba úgy, hogy a vaskos csavaros bilincsekkel rögzített ajtó egyik oldalán a sterilizáló felé, másik oldalán a műtőbe nyílt. Az 1929-ben nagyon modern elvek szerint kialakított megoldás azt célozta, hogy a kisterilizált dobozok kerülő út nélkül, közvetlenül a műtőbe juthassanak. Más kérdés, hogy ezt a megoldást az általam ott töltött csaknem negyven év alatt soha nem alkalmazták. A nagy méretű, szinte állandóan, folyamatosan működő sterilizátor viszont nehezen elviselhető meleget árasztott a műtőtérbe. Később meg is szüntették ennek a működését, majd el is távolították, az akkori években kapható csúf csempével takarva helyén az egyébként gyönyörű szép, kopásálló zöld csempével borított falat.

A műtőkhöz vezető nyakrész folyosójáról jobbra nyíló helyiségekben indult el, és működött évekig, a vérellátó szolgálat, a véradás, ill. maga a transfúzió az 50-es években meglehetősen ritka esemény volt. Rendszerint az aktuális igénynek megfelelően kerestünk véradót, és a levett vért rögtön fel is használtuk. Még a 70-es években is megvolt a műtő melletti műszerszobában az a kettős kimennetű, csapokkal nyitható-zárható fecskendő, amellyel 1951-ben egy súlyosan sérült fiú-

nak a donortól közvetlenül fecskendeztem át a vért...

A bal oldali - sebészeti - műtőben két műtőasztal volt. Az akkori műtőlámpák mellett még sokat számított a megvilágításban az északra tekintő két hatalmas ablak, amelyek ezt a falat teljesen kitöltötték. Az opálüveg az egyik ablakból a háború "alatt" kitört, és csak sima ablaküveggel pótolták. Ez azután jó szórakozási lehetőséget

nyújtott 1967-ben a gyermekosztályt építő munkásoknak, akik izgatottan bámulták az épülő falak magasságéból a számukra titokzatos műtői világot. Gyakorta rájuk is kellett szólni, hogy inkább igyekezzenek az építkezéssel,

Amíg a műtő-traktus lényegében évtizedeken keresztül változatlanul működött, a véradó-szoba Rtg. asszisztensi ügyeletes szoba, majd műtősnői ügyeletes szoba lett. A földszinti szárny mindkét oldalát a Szülészeti-nőgyógyászat foglalta el, míg az első emelet 2x71 ágyas részlege 1957. áprilisában kettéoszlott. A nyugati szárny Eisert főorvos úr vezetésével az I-es, a keleti szárny a II. sz. Sebészeti lett Illyés Zsigmond vezetésével. Mozgalmasabb volt a II. emelet története. Ott a nyugati szárnyban megalakulásától kezdve a Fül-Orr-Gégészeti működött, a középső - a műtőtraktus feletti - részben or-

vosi "lakások" voltak, egy-egy szobával. Gyermekes orvoscsaládok laktak így ott évekig. Az előtte futó folyosó két végében volt egy-egy gáztűzhely. Ez volt a két közös "konyha". Évek múlva, először az akkor indult Idegyógyászati osztály került ide, majd a Sebészeti Intenzív részleg indult meg ezekben a helyiségekben, A II. emelet keleti szárnya 1967-ig a Gyermekosztálynak adott he-

lyet, majd 1968-ban az Urológiai osztály indult ezen a helyen, és ide költözött a már bővülő Intenzív részleg is. Ezekben az években alakítottak ki műtőt a földszint keleti végében a Szülészeti számára, és így az emeleten mindkét műtő a sebészeti osztályoké lett, ami a rohamosan növekvő igények miatt már igen aktuálissá vált. Az I. emelet történetéhez tartozik a középső épületrész déli oldalán található helyiségek története is. Itt a középső szoba a sebészeti osztály főorvosáé, a mellette lévő a Röntgen osztályt vezető Almássy főorvos úré volt. Eisert főorvos úr Pécsről visszakerülve, 1954. júniusában lett a Sebészeti osztály vezetője, családjával évekig itt élt úgy, hogy a középső szoba lakás is és főorvosi szoba is(!) volt, míg a mellette lévő helyiség volt a konyhájuk. Az ötvenes évek második felében bizony sok kávépör-

költünk kis alumínium lábasban, és főztünk a gombának nevezett, gáztűzhelyen melegített főzőben. Egy alkalommal - valaki bölcs tanácsára - kakaóporral kevert kávé akartunk főzni. A kakaópor persze elduga szolta a kifolyó csövet, és amikor nagy nyomás kilötte, az egész „gomba” el kezdett faltól-falig csapódni, örülhettünk, hogy a legnagyobb baj a szerencsére csempézett fal sérülése volt, és mi - bent lévők - megúsztuk kávéfoltokkal, de azért az akkor még nem gazdasági igazgatónak, hanem gondnoknak mondott Zékány Pali nehezényezte a dolgot. Csak úgy, mint a két Eisertfiú padlástéri, tetői csókavadászatait is. De nem csak helytelenségeket csináltunk, nap-mint nap összejöttünk az Almássy főorvos úr szobájában délután, este és Gerlei tanár úr, Dohnál főorvos úr, az akkor szigorló- vagy kezdő orvos Csokonay főorvos úr véget nem érő történeteit hallgattuk, tanulva mindemből.

Ahogy ezeket a sorokat írom, elgondolkozom azon, hogy volt időnk ilyesmire is. És volt a sebészeti épület háta mögötti tenispályán, majd a mögötte kialakított röplabda pályán is lehetett amatőrködni. Az is igaz, hogy este hét órakor még mindenki - na, majdnem mindenki - bent volt az osztályon, és nem törődöttünk azzal, hogy éppen ügyeletesek vagyunk-e, vagy sem. Életterünk volt a kórház, és nem munkahely. Nem dolgoztunk kevesebbet, mint ma. Igaz, alacsonyabb technikai színvonalon és bizonyára kevésbé hatékonyan is végeztük a munkánkat, de jó kedvvel és kevesebb szorongással, bátor lélekkel.

Igaz, fiatalok voltunk.

Dr. Dohanics Sándor